

בוא מיי פ"כ מהל' שנת
הנחה יג טושיע א"ח
סי' זה טע"ז פ"ב בנה"ל:
בב"ב ג ג מיי פ"כ מהל'
שנת הל' ל' סמג לאון
סה טושיע א"ח סי' שנת
סעף כב וסי' שנת סעף כ:
בב"ד מיי' וסמג שם
טושיע א"ח סי' שנת
סעף ג וסעף ד:
ל ה ד ו מיי' פ"כ מהל'
שנת הל' יב סמג שם
טושיע א"ח סי' זה טע"ז
סעף ו:
1

מוסף רש"י

ולא בקמיע שאינו
מומחה. אכל בקמיע מומחה
שני דמשפט הוא לחובה
לחלל ממלכותו (לקמן טו).
הנאי שקלת מעלמא. ולא
משמחת מנא דפליגי ככתי'
(פסחים טו). ורבינו ב"ב"ה י"ט.

תוס' ישנים

א) ונראה שר"י רצה על פסוק
ויהי אומן את הדסה שנתתו
למדיני שני דודים כדרי אשה
ליכא למיפקי ה"י דה"י
קאמר ומתו דלא ה"ל שכי'
מניקה ומרבי ה"ל שכר ה"י
לא ה"י מולא מניקה:

מוסף תוספות

א. שמא יבא להביא
בב"ד. מוס' ר"י. וליכא
למירק מינה דלא גורין,
דבתחום דבהמה ליכא
למיגור כולי האי. מוס'
הל"ש. (ועי' רעק"ל).
ב. ובתרי טעמי, מלאוקמה
בפלוגתא דתנאי וכו'
(ורב יוסף סב"ל) דכיון
דחיי מתייתא גינתו
ואיכא תנאי דפליגי בהא
מילתא הא עריפא לן
מלאוקמה בלא מיהדק
דאיכ' פשיטא שלא תנא,
ועוד דארתא דמלתא
לדווקא. רע"ש. ג. דאיכ'
מי"ט דתי"ק דשרי. רע"ש
לעל נ"ג. ד. דבר שאינו
בשביב צער בהמה אלא
כדי שלא יאבד החלב.
מוס' הל"ש. ה. כדאמרינן
לקמן שמכביס אוחזן
למילת. מוס' הל"ש.
ו. יפה. רע"ש"ל לעל נ"ג:
ז. שפיר שלא יתייבש
חלבם (ולקמן). רע"ש.
ח. ארבע אמות ברשות
הרבים ותי"ק לא חייש
להא דלעולם מהדקין להו
שפיר. רע"ש"ל לעל נ"ג:
ט. לרי"ג בר יצחק נמי
לישנא דקרובי הוא ומיהו
הכא. פי' הרי"ג. לישן
עיקר קרוב לומר. מוס'
הל"ש. יא. ומצינו חיבה
משמשת דבר וחילופי. פי'
הרי"ג.

כגון שהיה תחום ש"ה מובלע בו. ומ"מ לא המירו אלא דרך
קריאה אצל לילך מעבר לבהמה ולרודפה לעיר לא:
תנאי היא. רב יהודה ידע שפיר דתנאי היא אלא דניחא ליה
לאוקמי תרי סתמי דכרייתא אליבא דחד תנאב:

כאן ליבש כאן יחלבו. פי' בקונט'
ליחלב שיקבלו זכיס את
החלב וקשה' דהא ודאי משוי הוא
ולכ"ע חייב דהוא מלאכה הנריכה
לגופה ופי' ה"ר פור"מ ליחלב לשמור
החלב צדידין שלא יזוז לארץ וש"י
ת"ק דהוי כמו רחלים כבונוט לחשבי'
ליה מלבוש חף על פי שאינו עשוי
לזורך עממן אלא לשמור הצמר^ה ור"י
פירש דבין ליבש ובין ליחלב תרומיהו
עבדי להו כדי שלא יסרטו דדיהן
כדאמרינן בסמוך וליבש צומן שאינו
ספן צחלב שרי לפי שמהדקין וליכא
למיחש דילמא נפיל ואתי לאתויי אכל
ליחלב שאינו רוצה שימייבשו אינו
מיהדק^א איכא למימר דילמא נפיל
ואתי לאתויי^ב:

שקושרין להן כנגד זכרותן
בו. ולשון לצובין^ט
הוי' שלא לקרצ^ז רכמו וצבל תצואתי
תשרש (איוב לה) וכמוהו הרצה:
ממאי מדקתני סיפא. טפי הוי
ליה לאתויי ככולות דהוי
ממש כעין זה אלא משום דשחוחות
הוי צרישא:

עד

דומיא דקמיע ש"מ: אמר מר ולא בקמיע
אע"פ שהוא מומחה והא אגן תנן^ה ולא
בקמיע שאינו מומחה הא מומחה שפיר דמי
ה"ג שאינו מומחה והא אע"פ שהוא מומחה
קתני מומחה לאדם ואינו מומחה לבהמה
ומי איכא מומחה לאדם ולא הוי מומחה
לבהמה אין אדם^ג דאית ליה מזלא מסייע
ליה בהמה דלית לה מזלא לא מסייע לה
אי הכי מאי זה חומר בבהמה מבאדם מי
סברת אקמיע קאי אסנדל קאי ת"ש יכסין
^א ומפרכסין לאדם ואין סכין ומפרכסין
לבהמה מאי לאו דאיכא מכה ומשום צער
לא דגמר מכה ומשום תענוג ת"ש בהמה
שאחזה דם אין מעמידין אותה במים בשביל
שתצמגן אדם שאחזו דם מעמידין אותה
במים בשביל שיצמגן אמר עולא גזירה משום
שחיקת סממנין אי הכי^ז אדם נמי אדם נראה
כמיקר א"ה בהמה נמי נראה כמיקר אין מיקר
לבהמה^ח ולבהמה מי גזרינן והתניא^ט היתה
עומדת חוץ לתחום קורא לה והיא באה
ולא גזרינן דילמא אתי לאתויי ואמר רבינא
כגון שהיה תחום שלה מובלע בתוך תחום
שלו ר"ג בר יצחק אמר שחיקת סממנין גופה תנאי היא דתני'
בהמה שאכלה
כרשינין לא יריצנה בחצר בשביל שתתרפה ורבי^י
דאושעיא מתיר דרש רבא
הלכה כרבי^י אושעיא: אמר מר לא יצא הזב בכים
שלו ולא עוים בכים שבדדיהן
והתניא יוצאות עוים בכים שבדדיהן אמר רב
יהודה לא קשיא הא דמיהדק
הא דלא מיהדק רב יוסף אמר^ט תנאי שקלת
מועלמא תנאי היא דתנן העוים
יוצאות צרורות רבי יוסי אוסר בכלן חוץ
מן הרחילות הכבונוט ר' יהודה אוסר
עוים יוצאות צרורות ליבש אבל לא
ליחלב ואיבעית אימא הא והא ר' יהודה
ולא קשיא כאן ליבש כאן ליחלב תנאי אמר ר'
יהודה מעשה בעוים בית
אנמוכיא שהיו דדיהן גסין ועשו להן כיסין
כדי שלא יסרטו דדיהן: ת"ר מעשה
באחד שמתה אשתו והניחה בן לינק
ולא היה לו שכר מניקה ליתן ונעשה לו
גם נפתחו לו דדין כשני דדי אשה והניק
את בנו אמר רב יוסף בא וראה כמה
גדול אדם זה שנעשה לו גם כזה א"ל
אביי אדרבה כמה^א גרוע אדם זה שנשתנו
לו סדרי בראשית אמר רב יהודה בא
וראה כמה קשים מוונותיו של אדם
שנשתנו עליו סדרי בראשית אמר רב
נחמן תדע דמתרחיש ניסא ולא אברו
מווני: ת"ר מעשה באדם אחד שנשא
אשה גידמת ולא הכיר בה עד יום מותה
אמר רב בא וראה כמה צנועה אשה
זו שלא הכיר בה בעלה אמר לו רבי
חייא זו דרכה בכך אלא כמה צנועה
אדם זה שלא הכיר באשתו: יזכרים יוצאין
לבושין: מאי לבושין אמר רב הונא
תותרי מאי משמע דהאי לבושין לישנא
דקרובי הוא דכתיב ילבבתני אחותי
כלה עולא אמר עור שקושרין להם כנגד
לכם כדי שלא יפלו עליהן זאבים
זאבים אוכרים נפלי אנקיבות לא
נפלי משום דמסגו בריש עדרא
וואבין בריש עדרא נפלי בסוף עדרא
לא נפלי אלא משום דשמני
ובנקבות ליכא שמני ותו מי ידעי
בין הני להני אלא משום דוקפי
חומטייהו ומסגו כי דוו רב נחמן
בר יצחק אמר עור שקושרין להן
תחת זכרותן כדי שלא יעלו
על הנקבות ממאי מדקתני סיפא
והרחלים יוצאות שחוחות מאי
שחוחות שאוחזין האליה שלהן
למעלה כדי שיעלו עליהן זכרים
רישא כדי שלא יעלו על הנקבות
וסיפא כדי שיעלו עליהן זכרים
מאי משמע דהאי שחוחות לישנא
דגלוויי הוא דכתיב^ב והנה אשה
לקראתו שית

דומיא דקמיע. משום חולי: והא אגן סגן.
גזי אדם לקמן צ"ב צמה
אשה (דף טו): הא מומחה שפיר דמי.
מאי שנת בהמה מחדס: מוילי.
מלאך שלו ומלאך עליו: אי הכי.
דבהמה נמי נפקא בקמיע המומחה
לבהמה: מאי זה חומר. אדם נמי
לא נפיק אלא בקמיע מומחה
לאדם: אסנדל קאי. זה חומר דקמני
ולא בהמה כסנדל שצרגליה: סגין.
זמן: ומפרכסין. גלדי מכה: ומסוס
צער. ואפילו הכי לבהמה לא
וקשיא בין לרצ בין לשמואל דשרו
במרדעת: לא דגמר מכה. שנתרפאה
המכה וסיכה ופירכוס משום תענוג
ולרצ ודאי קשיא וההיא מתייתא
קמייתא דלחוק נמי קשיא ליה דנהי
נמי דלנינה ליכא צער תענוג מיהא
הוא אלא רצ תנא הוא ופליגי: שאחזה
דם. אכפודור"א: אין מעמידין בו.
אלמא אפילו צער נמי אסור: גזירה
משום שחיקת סממניס. כמניד
דרפואה גזיר רבנן דאי שרית שום
רפואה אחי למישרי שחיקת סממניס
והוא אסורא דלורייתא דהוי טווחן:
אין מיקר לבהמה. אין דרך להקל
בהמה הלכך כולי עלמא ידעי
לדרפואה קמייתין ואתי למישרי שחיקת
סממניס: ומי גזרינן. במסוס פסידא
כי האי גוונא: חוץ לסחוס. קס"ד
חוץ לסחוס שלו היתה עומדת בהמה:
שהיה סחוס שלה מונעם צנוד
סחוס שלו. חוץ לסחוס דקמני
חוץ לסחוס שלה שהבהמה המסורה
לרועה המיוחד הרי היא כרגלי
הרועה וזה הקורא לה בעליה ויכול
לינק כגון שהיא שנת קרוב
לאותו מקום ואפילו הכי לא
יציאנה ממש צדידו הואיל
והיא יוצאה חוץ לתחומה אין לה
אלא ד' אמות ומיהו קורא לה
והיא צלה ללא חוזהר הוא על
תחום בהמתו ובלבד שלא יציאנה
ממש צדידו: סנאי היא. דאיכא
דלא גזר שאר רפואות אטו שחיקת
סממנין: שאכלה כרשינין. הרצה
ועל ידי אכילה מרובה אחזה
חולי שקורין מנייזונ"א וזריכה
להשתלשל ולהזילא רעי ומריצה:
כדי שספרפס גרסינן הכא. לשון
ריפוי שיהיו מעייה רפויים
צשילשול ומזילאה רעי: לא
ירוצנה. גזירה בכל רפואה
אטו שחיקת סממנין: סנאי שקלת
מעלמא. דמיהדק. דליכא
למיחש דילמא נפיל ואתי לאתויי:
סנאי שקלת מעלמא. איצבת
כולס שאין אתה מוואל תנאים
שנחלקו צדק דמוקי הגך תרתי
מתניית חדא כמר וחדא כמר:
סנאי היא. צמתניתין ר"מ שרי ר'
יוסי אסר: ליבש. מיהדק שפיר
ולענין משוי נמי לא הוי משוי
דלורך גופה היא לחלבה
מכחיסה: ליחלב. הוי משוי
שטוענת את החלב זכיס:
גסין. גדולין ונגררין על
הקולין ומסרטיין דדיהן: שנשפטו
עליו כו'. ולא זכה ליפתח
לו שערי שכר: סדע. דקשין:
דמרחשי ניסא. מן השמים
לכמה הכלות לנפשות
אדם: ולא איצרו

מווני. ואין גם זה רגיל
שיצטרפו מוונות לזדיקים
צזיתס שימלאו חטוין גדילין
צאוריותיהן: גידמס. ידה
קטועה: זו דרכה צדק.
לכסות כל אשה עלמה
וכ"ש זו שהיתה צריכה לכך:
סופרי. קופל"א שמתצדין
אותם צקשר שנים שלא
יצרחו: לצבנני. קרבתני
אלך מחמת נוי מעשין:
דרך ואציס לחוח בהמה
צלצה: אנקבות לא נפלו.
צמתיה: דמסגין. מהלכין:
צסוף עדרא לא נפלי. צמתיה:
כי דוו. מניטוין כאן וכאן
לפיכך מתקנאין צהס כצגוריס
שרוציס להלחם צהס: אליה.
וצנ שלחן קוסריס כלפי
גבן שלא יכסה ערותן:
שית

א) [לקמן טו]. ב) [צ"ב צ"ג].
ג) [ג"ר הערוך ומפרכסין פי'
מגריין]. ד) [פילה י"ט].
ה) [ולקמן קלא. ומוספי'
פ"ח]. ו) [ג"ל יאשה וביא'
כרי' והר"ש וכן העמיקו
מוס' מיק' י: ד"ה ואין].
ז) [ג"ל יאשה]. ח) [עירובין
לו: פסחים מה: צ"ל יט.
סנהדרין ס"א]. ט) [ג"ל צ"ב].

תורה אור השלם

1 לבבתי אהתי כלה
לבבתי באחת מעיניך
באחד ענק מצורתיך:
שיר השירים ט ד
2 וזהו אשר לקראתו
שית וזהו קצרת לב:
משלי ו י

גיליון הש"ס

גמ' ולבבתני פי' גזרינן
והתניא. ק"ל דלמא משום
שחיקת סממניס דלוריית'
גזרי אכל צמתוין דרבנן לא:

לעוי רש"י

אכפודור"א
[אניפודור"א]. מחלה
בהמה.
מנייזונ"א [מנייזונ"ש].
שלשול. דיזנטריה.
קופל"א. צמר.

רבינו הגנאל

תנאי אדם שאחזו דם
מעמידין אותו במים בשביל
לרפאותו. מי"ט משום
דביא כמיקר, אבל בהמה
שאחזה דם אין מעמידין
אותה במים כו'. אמר עולא
בהמה גזירה משום שחיקת
סמניס. ושחיקת סמניס
תנאי היא. דתניא בהמה
שאכלה כרשינין הרבה
אין מריצין אותה בחצר
בשביל לרפוחה. ור' יאשה
מיקל. והלכה כוותיה ודרש
רבא הילכתא כר' יאשה.
והא דר' יאשה מטיעא
לשמאל. מעשה שנעשה
נס נפתחו שני דדין כשני
דדי אשה כו'. וזו שהיתה
גידמת כו'. פשוטות הן.
פי' תותרי. סמרטוטין של
רקמה ושש מש שעשויין
על הבהמה ליפותה. עולא
אמר עור שמעמידין להן
כנגד לבן שלא יפלו עליהן
זאבים. משום דמסגו כי דוו.
ומתברא כותיה דתנן [נ"ו]
כ' באיורי הגנה ועורות
לבושין. ת"ר [נ"ו לב] איהו
עור לבוב. כל שקרוע כנגד
הלב. וקדרה כמו ארובה
כו'. שחוחות. מלשון